

Huiszwaluwcheck Beetgum

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Huiszwaluwcheck Beetgum

Leeuwarden, juli 2021

In opdracht van:

Wonen Noordwest Fryslân

Contactpersoon:

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Huiszwaluwcheck/ Beetgum. Rapport 21174. Bureau FaunaX, Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksopzet	2
1.3	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	2
2	RESULTATEN HUISZWALUWCHECK	3
3	CONCLUSIES BROEDVOGELCHECK.....	5
3.1	Samenvatting vervolgstappen	5
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens renovatie- dan wel sloopwerkzaamheden uit te voeren aan de woningen Jonkersleane 3 t/m 13 (oneven) te Beetgum. Voor deze werkzaamheden is in maart 2019 een Quicksan Wet natuurbescherming uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2019). Hiernaast wordt er in 2021 door Bureau FaunaX nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen en gierzwaluwen en verblijfplaatsen van vleermuizen in deze woningen. Tijdens een veldbezoek in 2021 werden onder een overhangende daklijst van een dakkapel tussen Jonkersleane 3 en 5 drie huiszwaluwnesten aangetroffen welke hier ten tijde van de Quicksan nog niet aanwezig waren. De huiszwaluw is binnen de wet natuurbescherming aangewezen als zogenaamde 'categorie 5 soort'. Dit houdt in dat de nesten van deze soort alleen jaarronde bescherming genieten indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen, zoals de afwezigheid van alternatieve nestgelegenheid, of als de lokale gunstige staat van instandhouding van de huiszwaluw in het geding komt als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Figuur 1.1. Aangetroffen huiszwaluwnesten binnen het plangebied.

Om vast te stellen of de drie aangetroffen nesten jaarronde bescherming genieten, heeft Bureau FaunaX op vrijdag 9 juli 2021 een huiszwaluwcheck uitgevoerd. In onderhavige rapportage worden de resultaten van deze huiszwaluwcheck besproken.

1.2 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Wonen Noordwest Fryslân heeft Bureau FaunaX een broedvogelcheck uitgevoerd ten behoeve van de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden. Deze broedvogelcheck heeft bestaan uit een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een broedvogelcheck wordt meestal uitgevoerd na de uitvoering van een Ecologische Quicksan en is bedoeld om een inschatting te maken van de eventueel aanwezige broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. De broedvogelcheck wordt normaliter maximaal één week voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd, om te voorkomen dat er tussen de uitvoering van de broedvogelcheck en de aanvang van de werkzaamheden vogels binnen het plangebied tot broeden komen. Het veldonderzoek voor deze broedvogelcheck is uitgevoerd op vrijdag 9 juli 2021 en vond plaats onder warme weersomstandigheden (22°C, windkracht 2, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van broedgevallen of nest-indicerend gedrag van broedvogels.

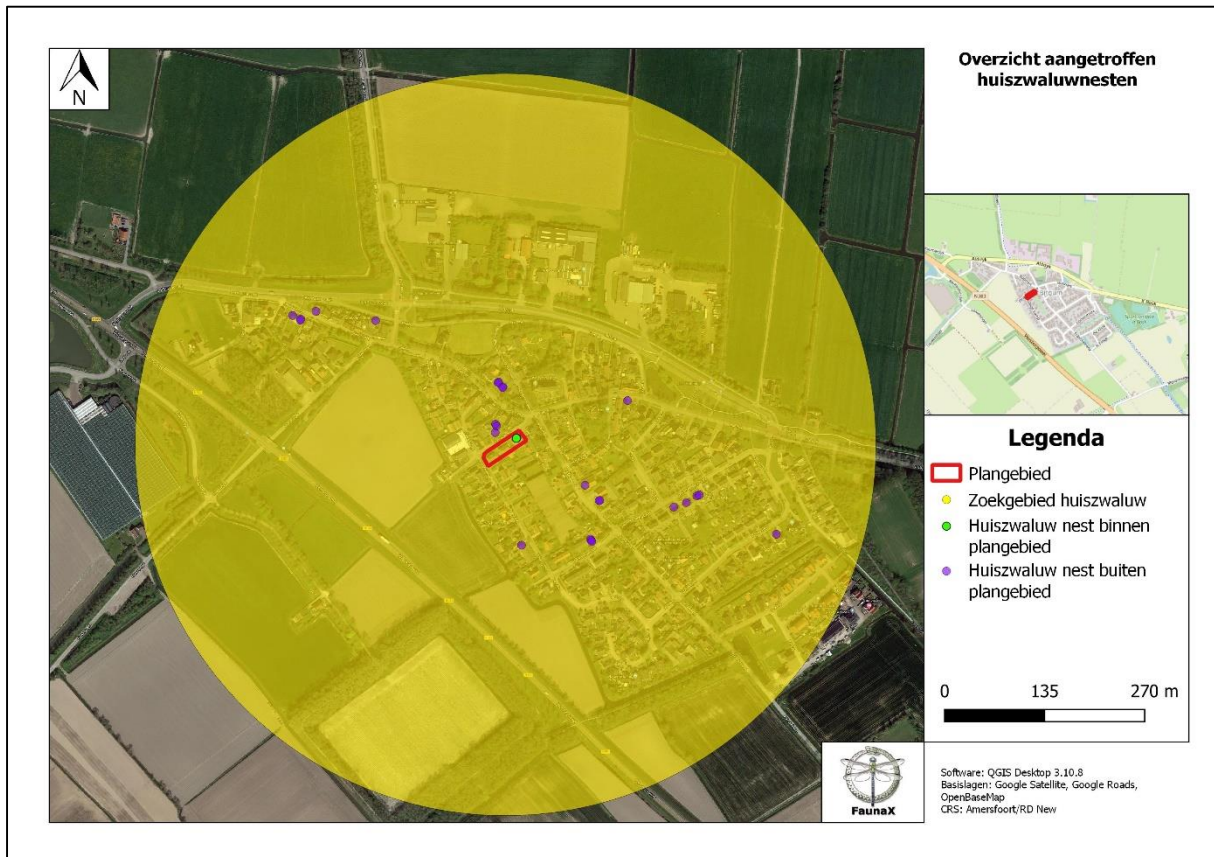
1.3 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied uit de Quicksan betreft de woningen Jonkersleane 3 t/m 13 aan de westzijde van de bebouwde kom van Beetgum. Het zoekgebied voor deze huiszwaluwcheck bestaat uit de gebouwen in het gebied binnen een straal van 1 km rond de voorgenoemde woningen. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Beetgum, evenals agrarisch gebied doorkruist door sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het uitvoeren van renovatie- dan wel sloopwerkzaamheden aan de woningen binnen het plangebied.

2 RESULTATEN HUISZWALUWCHECK

Ten tijde van het veldbezoek is gebleken dat er sprake is van een gezonde populatie huiszwaluwen, welke over vrijwel de gehele bebouwde kom van Beetgum verspreid is. In totaal zijn buiten het plangebied 25 huiszwaluw nesten aangetroffen binnen de bebouwde kom van Beetgum. In figuur 2.1 worden de binnen het plangebied aanwezige huiszwaluw nesten, evenals in de omgeving aanwezige huiszwaluw nesten op kaart weergegeven. Op basis van deze kaart kan het naar ons inzicht worden uitgesloten dat de lokale goede staat van instandhouding van de huiszwaluw in het geding komt als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Figuur 2.1. Overzicht van de waargenomen huiszwaluwnesten in de omgeving van het plangebied.

Hiernaast is binnen de omgeving van het plangebied sprake van de aanwezigheid van alternatieve nestgelegenheid, waarop ten tijde van het veldbezoek geen huiszwaluwnesten zijn aangetroffen. Deze alternatieve nestgelegenheid wordt voornamelijk gevormd door overhangende daklijsten van woningen in de nabije omgeving van het plangebied (figuur 2.2).

Figuur 2.2. alternatieve nestgelegenheid voor de huiszwaluw onder een overhangende daklijst van een woning in de omgeving van het plangebied.

3 CONCLUSIES BROEDVOGELCHECK

De drie huiszwaluw nesten binnen het plangebied genieten geen jaarronde bescherming, doordat de lokale gunstige staat van instandhouding van deze soort als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden niet in het geding komt en doordat er in de omgeving van het plangebied sprake is van voldoende alternatieve nestgelegenheid.

Hoewel de in het plangebied aanwezige huiszwaluw nesten geen jaarronde bescherming genieten, zijn deze wel beschermd indien er sprake is van een broedgeval. Ten tijde van het veldbezoek was dit het geval. We adviseren de voorgenomen werkzaamheden derhalve buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen voor de huiszwaluw loopt over het algemeen van 1 mei tot 15 augustus, maar kan eerder beginnen of later eindigen als gevolg van klimatologische omstandigheden. Voor andere soorten, zoals spreeuw, welke ook binnen het plangebied tot broeden kan komen, wordt over het algemeen de periode 15 maart-15 juli aangehouden als broedseizoen.

Tijdens het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden dient men zich te houden aan de zorgplicht. Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, egel, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet over invloed staat van de voorgenomen werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Op dit moment wordt er nog nader onderzoek uitgevoerd/geanalyseerd naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen en gierzwaluwen, en verblijfplaatsen van vleermuizen. Op basis hiervan kan er sprake zijn van vervolgstappen voor deze soorten. Deze eventuele vervolgstappen worden uitgewerkt in een nog op te stellen rapportage.

3.1 Samenvatting vervolgstappen

- **Broedvogels:** Werken buiten broedseizoen.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** naleven van de zorgplicht.
- **Eventuele andere vervolgstappen op basis van recent uitgevoerd, of nog uit te voeren nader onderzoek.**

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.